

Blok tematyczny: Życie społeczne
Temat dnia: Warzywa- jarzyny - włoszczyzna.
Czyli witamin ojczyzna.

Cel lekcji: Systematycznie ćwiczyć stosowanie poprawnych liczebników przy podawaniu daty. Utrwalać umiejętność rozumienia ze słuchu. Wdrażać do rozumienia ze słuchu i uzupełniania tabelki prawda/ fałsz podczas czytania nauczyciela. Zebrać i utrwalić nazwy warzyw i owoców. Powtórzyć informacje gramatyczne o roli przymiotnika w zdaniu. Kształcić umiejętność dialogowania. Kształtować w uczniach potrzebę poprawnej i starannej wymowy. Promować właściwe postawy podczas pracy zespołowej.

Pomoce:

Uczeń: przybory szkolne, wycinki z reklam i gazet.

Nauczyciel: fotografie, zdjęcia , tekst źródłowy, ramki do ćwiczeń.

Zapis w dzienniku: Powitanie wprowadzające w temat. Tradycyjne ćwiczenie z liczebnikami. Rozumienie ze słuchu - praca z tekstem źródłowym: Warzywa- jarzyny - włoszczyzna - prawda czy fałsz. Zapamiętywanie/ utrwalanie: Zabawa słownikowa z wykorzystaniem warzyw i owoców. Praca w grupach - wiązanie nazw kolorów z odpowiednimi roślinami. Zakupy. Dialogowanie. Praca w grupach ze wsparciem N. Kształcenie techniki pisania.

Przebieg:

1. Powitanie. *Dzień dobry wszystkim, którzy lubią marchewkę! Dzień dobry wszystkim , którzy nie lubią marchewki. Dzień dobry wszystkim, którzy lubią paprykę. Dzień dobry wszystkim, którzy lubią zupę jarzynową (itp.)*

2. Ćwiczenia z liczebnikami. Dzień i data jak zwykle.

Który dzisiaj jest?

Dzisiaj jest 14 (czternastego) kwietnia 2019 (dwa tysiące dziewiętnastego) roku.

3. Praca z tekstem źródłowym.

Ćwiczenie : Prawda czy fałsz. Nauczyciel dwukrotnie czyta tekst źródłowy. Uczniowie uzupełniają tabelkę znaną sobie metodą.

	P	F
Słowa warzywa i jarzyny używane są dzisiaj zamiennie.		
Warzywa to rośliny kiszzone.		
Słowo włoszczyzna pochodzi od nazwy kraju: Włochy.		
Na liście roślin sprowadzonych do Polski przez Bonę znajdują się ziemniaki.		
Bona była żoną Zygmunta Brodatego.		
Z Włoch przywędrowały do nas: por, seler, kalafior, karczochy, fasola szparagowa, koper włoski, kalarepa, sałata, szpinak.		
Przyprawy korzenne stosowano jeszcze za panowania Kazimierza Wielkiego.		
Najważniejsze wśród roślin sprowadzonych przez Bonę są : pietruszka i		

marchew.		
Buraki Polacy znali przed przyjazdem Bony.		

4. Zapamiętywanie/ utrwalanie: Zabawa słownikowa z wykorzystaniem warzyw i owoców, które nauczyciel przyniósł w koszu (można zastosować obrazki z reklam lub gazet).

Faza utrwalania słownictwa w połączeniu z wykorzystaniem uczniowskich upodobań.

Wybór poleceń nauczyciela:

- Wybierz z kosza warzywo lub owoc, które lubisz najbardziej i nazwij je.
- Wybierz z kosza warzywo lub owoc, którego zdecydowanie nie lubisz i nazwij je.
- Wybierz z kosza warzywo lub owoc, który najczęściej można znaleźć na stole w twoim domu i nazwij je.
- Wybierz z kosza warzywo i owoc, który często kupowała twoja babcia i nazwij je.
- Wybierz z kosza ulubiony owoc lub jarzynę twojego taty i nazwij je?
- Wybierz z kosza warzywo i owoc, które zawsze można spotkać na pobliskim targu i nazwij je.
- Wybierz z kosza wszystkie warzywa i ułóż je od najmniejszego do największego i nazwij je.
- Wybierz z kosza warzywa lub owoce czerwone i nazwij je.
- Wybierz z kosza warzywa lub owoce zielone i nazwij je.

(Polecenia wykonują kolejni uczniowie, powtarzalność zadań utrwała słownictwo, nie szkodzi, że uczniowie wybierają czasem te same rośliny, ważne, by kolejnym ćwiczeniom towarzyszyło wielokrotne powtarzanie).

5. Praca w grupach: *Dobierzcie się w trzyosobowe grupy, w miarę możliwości niech razem pracują osoby, które dokonały podobnych wyborów.* Można także stworzyć grupę pracującą nad owocami i warzywami, które rzadko były wymieniane przez uczniów podczas powyższego ćwiczenia (albo wcale).

Zadania dla grup: *Podpiszcie swoje owoce i warzywa, spośród przymiotników nazywających kolory wybierzcie te, które odpowiadają waszym roślinom, przepiszcie je bezbłędnie do zeszytu razem z odpowiednimi owocami i warzywami.*

Ramka z nazwami kolorów

Biały, żółty, czerwony, zielony, bordowy, szary, brunatny, kawowy, mleczny, fioletowy, różowy,
--

6. Przygotowanie do zakupów.

Jak kupujemy warzywa. tu N. sięga do podręcznika, z którego korzysta, aby uczniowie mieli okazję przeczytać poszczególne wyrażenia i zwroty.

Przykłady:

Na główki kupuje się : kapustę, sałatę, czosnek.

-Poproszę główkę kapusty.

-Poproszę dwie główki sałaty.

-Poproszę pięć główek czosnku.

Na kilogramy lub sztuki kupuję się np. marchewkę, pietruszkę (korzeń), seler, pomidory, ogórki:

-Poproszę 2 kilogramy marchewki

-Poproszę trzy sztuki marchewki

lub najprościej:

-Poproszę trzy marchewki.

Na pęczki kupuje się : pietruszkę (zieloną), szczypiorek, zieloną cebulkę, rzodkiewkę.

Można też **kupić warkocz czosnku albo cebuli** (to są raczej ozdobne formy zakupu tych jarzyn).

7. Dialogowanie. Praca w grupach ze wsparciem N.

Przykład dialogu. Na jego podstawie uczniowie w grupach mogą ułożyć swoje dialogi.

Klient(K) - Dzień dobry. Poproszę o dwie marchewki i pęczek szczypiorku.

Ekspedientka(E): Proszę. Czy jeszcze coś?

K : Tak, główkę kapusty włoskiej.

E: To wszystko?

K: Tak.

K: 9 zł.

K: Proszę.

E: Oto reszta. Zapraszamy ponownie.

8. Dialogowanie. Grupy prezentują przygotowane przez siebie scenki.

9. Ćwiczenia w pisaniu. Uczniowie pod kierunkiem N. zapisują jeden wybrany dialog w zeszytach.

Zadanie domowe

Nauczcie się solidnie nowo poznanych nazw warzyw. Ułóżcie 10 zdań na temat.

Aneks dla nauczyciela:

Warzywa- jarzyny - włoszczyzna.

Czyli witamin ojczyzna.

Mówimy o zupie jarzynowej czy warzywnej? Chodzimy do warzywniaka czy jarzyniaka? Czy któryś z tych przymiotników i rzeczowników jest niepoprawny? Współcześni użytkownicy języka stosują je zamiennie. Natomiast studenci rolnictwa eksponują różnice, bo uczyli się przez lata z podręczników, że jarzyny to te części roślin, które mogą być spożywane

w stanie surowym; jeśli zaś wymagają gotowania to są warzywami (uwarzyło się je czyli ugotowało). W języku polskim jest jeszcze jedno powszechnie używane słowo: włoszczyzna, pochodzące od nazwy kraju: Włochy. Mówi się tak o produktach roślinnych, które znalazły się na naszych stołach dzięki szesnastowiecznej królowej Bonie, włoskiej księżniczce, która została żoną polskiego króla Zygmunta I zwanego Starym. To ona przekonała Polaków do pora, selera, sałaty, kalafiora, karczochów, fasoli szparagowej, kopru włoskiego, kalarepy, sałaty czy szpinaku oraz do przypraw korzennych, makaronów czy wina. Wbrew rozpowszechnionemu mitowi Włoszce nie zawdzięczamy natomiast marchewki i pietruszki, które były uprawiane w Polsce już w czasach Władysława Łokietka, choć nie cieszyły się specjalną popularnością. Z historycznych doniesień wynika również, że także buraki Polacy znali przed przyjazdem Bony.

Materiał dodatkowy, do ewentualnego wykorzystania.

Owoce i warzywa mają tak intensywne kolory, że od nich również powstały nazwy kolorów odwołujące słuchacza do wyobraźni. O kimś kto ma rude włosy, mówi się czasem, że ma włosy marchewkowe (N. może przywołać przykład literacki (Ania z Zielonego Wzgórza), jeśli uczniowie znają to odwołanie. Nowe nazwy kolorów bardzo chętnie tworzą producenci farb, traktując je jak chwyt marketingowy. W powszechnym użyciu jest kolor pomarańczowy, w modzie słyszymy też często o kolorze śliwkowym.

Uczniom bardziej zaawansowanym można zaproponować dodatkowe ćwiczenie inspirowane poniższą tabelką.

Śliwkowy, cytrynowy, pomarańczowy, marchewkowy, pistacjowy, miętowy, jabłkowy,
--

Co może być w danym kolorze?

Śliwkowy/ śliwkowa	Koc, poduszka, spódnica, spodnie, sweter, ogólnie okrycia wierzchnie, lakier do paznokci, pomadka do ust
Cytrynowy/ cytrynowa	Farba do ścian, pościel, czasem też kolor sukienki
Pomarańczowy/pomarańczowy	Koc, poduszka, spódnica, spodnie, sweter, ogólnie okrycia wierzchnie, lakier do paznokci, pomadka do ust
Marchewkowy/marchewkowa	Farba do ścian, pościel, czasem też kolor sukienki
Pistacjowy	odcień zieleni
Miętowy	odcień zieleni